

Îmâ ile Namaz Nasıl Kılınır? Gözle Îmâ Ederek Namaz Kılınabilir Mi?

22 Nisan 2025

Dinimizde sorumluluklar kulun gücüne göre belirlenmiş, gücü aşan durumlar için kolaylaştırma esası getirilmiştir. Hastalık da bu kolaylaştırma sebepleri arasında yer almaktadır. Hz.

Peygamber (s.a.s.), “Namazı ayakta kıl, güç yetiremezsen oturarak kıl, buna da güç yetiremezsen yan üzere yaslanarak kıl.” (Buhârî, Taksîru’s-salât, 19 [1117]) buyurmuşlardır. Rükû veya secde etmeye gücü yetmeyen kimse îmâ ile namaz kılar. Îmâ, rükû ve secde yerine baş ile işaret etmek demektir. Îmâ ile namaz kılan kişi rükû için başını biraz eğer, secde için ise rükûdan biraz daha fazla eğer. Secdede başını yere koyamayan kimsenin, bir şeyi başına kaldırarak ona secde etmesi caiz değildir.

Bir kişi ayakta durmaya gücü yettiği hâlde rükû ve secdeye gücü yetmiyorsa ayakta veya oturarak îmâ edebilir; ancak oturarak îmâ etmesi daha uygundur. (Merğînânî, el-Hidâye, 1/76-77) Rükû veya secde etmeye gücü yetmeyen kişi, rahatsızlığı sebebiyle ayaklarını yana veya kıbleye uzatarak da olsa yere oturamıyorsa, ayakta veya tabure, sandalye, sedir vb. yerlere oturarak namazını îmâ ile kılabilir. Oturmaya da gücü yetmeyen kişi, sırt üstü yatarak veya yana yaslanarak îmâ eder. Hanefîlere göre îmâ, mutlaka baş ile yapılmalıdır.

Baş ile îmâ etmeye gücü yetmeyen kimse namazını kazaya bırakır; gözleri, kaşları veya kalbiyle îmâ ederek namaz kılamaz. (Merğînânî, el-Hidâye, 1/77; Mevsilî, el-İhtiyâr, 1/77) Hanefîlerden Züfer’e ve Şâfî mezhebine göre ise başıyla îmâ etmeye gücü yetmeyen kimse gözüyle îmâ ederek namazlarını kılar. Gözle de îmâyâ gücü yetmezse kalbiyle namazlarını kılar. Yani kalben kendisini namazda hayal eder ve okuması gereken duaları okur. Daha sonra bu şekilde kıldığı namazları kaza etmesi gerekmez.

Ancak daha sonra ayakta kılabilecek şekilde sağlığına kavuşursa kalp ve göz ile kıldığı namazları iade etmesi müstehap olur. (Serahsî, el-Mebsût, 1/217; Mevsilî, el-İhtiyâr, 1/77; Remlî, Nihâyetü’l-muhtâc, 1/468-470) Şu kadar var ki göz veya kalp ile îmâyâ gücü yeten kimse, Allah ile irtibatını koparmamak için namaz kılmak isterse bu son görüşle amel edebilir.

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Din İşleri Yüksek Kurulu Fetvaları (12. Baskı, 2025), s. 259